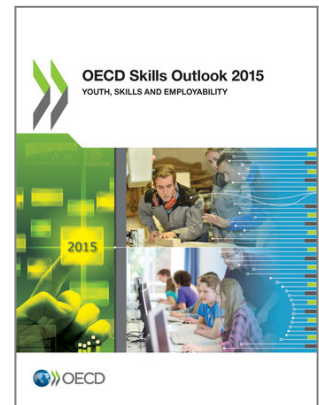

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Skills Outlook 2015

Youth, Skills and Employability

Summary in Slovak

Celý dokument si môžete prečítať na: 10.1787/9789264234178-en

OECD prieskum zručností 2015

Mládež, zručnosti a zamestnanosť

Zhrnutie v slovenčine

V roku 2013 bolo v krajinách OECD 39 miliónov mladých ľudí vo veku 16 – 29 rokov v situácii, keď neboli zamestnaní ani sa nenachádzali v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (tzv. NEET). Od obdobia pred hospodárskou krízou v roku 2008 je to nárast o 5 miliónov, pričom odhady na rok 2014 poukazujú len na malé zlepšenie. Čísla sú obzvlášť vysoké v krajinách južnej Európy, ktoré kríza zasiahla najsilnejšie. Napr. v Grécku a Španielsku bolo v roku 2013 bez zamestnania či mimo procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy viac ako 25 % mladých dospelých. Ešte znepokojujúcejšie je, že približne 20 miliónov mladých ľudí – asi polovica z celej skupiny NEET – sa nevzdeláva ani si nehľadá prácu. Takýmto spôsobom sa môžu stratiť z dosahu vzdelávacieho a sociálneho systému, ako aj systému pracovného trhu svojej krajiny.

Tieto čísla nepoukazujú len na osobnú katastrofu dotknutých jednotlivcov, ale aj na nevyužitie investície, pretože zručnosti nadobudnuté počas vzdelávania sa produktívne nevyužívajú, čo tiež pre dané krajiny predstavuje potenciálnu záťaž: nižšie daňové výnosy, vyššie platby do sociálneho systému a sociálnu nestabilitu, ktorá môže vzniknúť, keď časť obyvateľstva nepracuje a má oslabenú morálku. Mladí ľudia by mali pre hospodárstvo predstavovať prínos, a nie potenciálne bremeno.

Čo je príčinou tohto neprijateľného plytvania ľudským potenciálom? Okrem iného, príliš mnoho mladých ľudí opúšťa vzdelávací proces bez toho, aby dosiahli potrebné zručnosti, takže majú problém nájsť si prácu. Podľa prieskumu zručností dospelých, ktorý vykonáva OECD v rámci Programu medzinárodného hodnotenia kompetencií dospelých (PIAAC), má 10 % nových absolventov nízku úroveň v oblasti čitateľskej gramotnosti a 14 % v oblasti matematickej gramotnosti. Viac než 40 % tých, ktorí opustili školu pred ukončením vyššieho sekundárneho vzdelania, má nedostatočné zručnosti v oblasti počítania a čítania.

Príliš veľa mladých ľudí navyše opúšťa vzdelávací proces s minimálnymi skúsenosťami s pracovnou praxou. V 22 krajinách a regiónoch OECD zahrnutých do prieskumu zručností dospelých sa menej než 50 % študentov v programoch odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a menej než 40 % študentov v programoch akademického vzdelávania zúčastňuje na niektorej z podôb učenia sa pracou.

Problém nájsť si prácu však majú aj mladí ľudia s dobrými zručnosťami. Mnoho firiem považuje za príliš drahé prijať osoby bez skúseností na pracovnom trhu. Mladým ľuďom tak hrozí dvakrát väčšia pravdepodobnosť, že budú v najproduktívnejšom veku nezamestnaní.

Lenže aj tí mladí ľudia, ktorí úspešne vstúpili na pracovný trh, často čelia pri rozvoji svojich zručností a kariérom postupe inštitucionalizovaným prekážkam. Napr. každý štvrtý zamestnaný mladý človek pracuje na zmluvu na určitý čas. Pri takýchto zamestnancoch existuje tendencia k nižšiemu využívaniu ich zručností a pri zvyšovaní odbornosti majú menej príležitostí než zamestnanci so zmluvami na neurčitý čas. Naopak, 12 % zamestnaných mladých ľudí je na svoju prácu prekvalifikovaných. To znamená, že niektoré

ich zručnosti sú nepotrebné a nevyužitú a že ich zamestnávateľa plne neprofitujú z investície do týchto mladých ľudí.

Vzhľadom na nízky rast, ktorý sa na niekoľko nadchádzajúcich rokov predpokladá v mnohých krajinách OECD, najmä v Európe, je nepravdepodobné, že sa táto situácia čoskoro vylepší. Čo sa dá zatiaľ robiť?

Zaistiť, aby všetci mladí ľudia opúšťali školu so škálou relevantných zručností

Na to, aby mladí ľudia uspeli vo všetkých životných oblastiach, potrebujú rozsiahlu škálu zručností – kognitívnych, sociálnych a emocionálnych. Podľa Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA), ktorý vykonáva OECD, existuje závažná súvislosť medzi absolvovaním predškolského vzdelávania a neskoršími lepšími výkonmi v čítaní, matematike a v náučných predmetoch, najmä pokiaľ ide o študentov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia. Krajiny môžu ponúknuť predškolské vzdelávanie s vysokou kvalitou pre všetky deti, čo by pomohlo znížiť rozdiely vo výsledkoch vzdelávania a umožniť každému dieťaťu pevný vstup do vzdelávacieho procesu.

Učiteľia a riaditeľia škôl môžu tiež v skorom štádiu identifikovať študentov s horšími výsledkami a poskytnúť im podporu alebo špeciálne programy, ktoré im môžu pomôcť docieľiť dostatočné zručnosti v čítaní, matematike a v prírodovedných predmetoch, rozvíjať sociálne a emocionálne zručnosti a odradiť ich od toho, aby úplne zanechali školu.

Pomôcť študentom, ktorí ukončili školskú dochádzku, pri vstupe na pracovný trh

Pedagógovia a zamestnávateľa môžu spolupracovať s cieľom zaistiť, aby študenti nadobudli typy požadovaných zručností a aby ich mladí ľudia uplatňovali od začiatku svojho pracovného života. Učenie sa prácou možno integrovať do programov post-sekundárneho vzdelávania pri OVP, ako aj pri akademickom vzdelávaní. Z tohto typu vzdelávania profitujú študenti aj zamestnávateľa: študenti sa oboznámia s pracovným prostredím a s typmi zručností, ktoré sa na pracovisku cenia, vrátane sociálnych a emocionálnych zručností, ako sú komunikácia a spolupráca s ostatnými, a zamestnávateľa spoznávajú potenciálnych nových pracovníkov – ľudí, ktorých vyškolili podľa vlastných noriem.

Odstrániť inštitucionálne prekážky pri zamestnanosti mladých ľudí

Keďže mnoho mladých ľudí vstupuje na pracovný trh so zmluvami na určitý čas, je dôležité zaistiť, aby boli tieto dočasné pracovné miesta iba „odrazovým mostíkom“ k stabilnejšiemu zamestnaniu, a nie sledom neistých situácií, ktoré zvyšujú riziko, že mladí ľudia ostanú nezamestnaní. Asymetrickosť opatrení na ochranu pracovných miest, v dôsledku ktorej je pre firmy zmena pracovných zmlúv na určitý čas na zmluvy na neurčitý čas nákladná, by sa mala znížiť. Minimálne mzdy, dane a sociálne príspevky by sa mali preskúmať a v prípade potreby prispôsobiť v záujme zníženia nákladov zamestnávateľov pri nábore mladých ľudí s malými pracovnými skúsenosťami.

Identifikovať ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ktorí sa v súčasnosti „stratili z dosahu“, a pomôcť pri ich opätovnom zapojení

Vlády musia identifikovať milióny mladých ľudí v situácii NEET, ktorí majú problémy pri vstupe na pracovný trh alebo nie sú zapojení do systému. Verejné služby zamestnanosti, sociálne inštitúcie a systémy vzdelávania a odbornej prípravy môžu týmto mladým ľuďom pomôcť nájsť si prácu alebo sa vrátiť do niektorého z typov vzdelávania či odbornej prípravy, ktoré im poskytnú druhú šancu. Systém vzájomných záväzkov medzi mladými ľuďmi a inštitúciami pre zamestnanosť a vzdelávanie môže prispieť k identifikácii týchto ľudí, ako aj k tomu, aby sa im poskytla pomoc. Za sociálne dávky by mladí ľudia mali mať recipročnú povinnosť registrovať sa v sociálnych inštitúciách alebo vo verejných službách zamestnanosti a aktívne sa pripravovať na pracovný trh vrátane účasti na ďalšom vzdelávaní a odbornej príprave.

Podporiť lepší súlad medzi zručnosťami mladých ľudí a pracovnými miestami

Odhad zručností požadovaných od pracovnej sily a zaistenie, aby sa tieto zručnosti v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy rozvíjali, by znížili výskyt nesúladu medzi zručnosťami mladých ľudí a pracovnými miestami. A keďže mnoho zamestnávateľov považuje za komplikované ohodnotiť zručnosti nových mladých pracovníkov, najmä v krajinách s komplexnými vzdelávacími systémami, poskytovatelia vzdelania a podnikateľské odvetvie môžu spolupracovať na koncepcii kvalifikačných rámcov, ktoré vhodne odrážajú skutočné zručnosti nových absolventov.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2014), *OECD Skills Outlook 2015: Youth, Skills and Employability*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264234178-en